Nro. 18.

GAZETA LWOWSKA.

We Wtorek dnia 2. Marca 1813.

Wiadomości kraiowe.

Z Wiédnia d. 18. *Lutego.* — Xżę Schwarzenberg Feldmarszałek, Dowodzca C. K. Austryackiego korpusu posiłkowego i Ambassador przy Dworze Ces. Francuzkim, przyiechał tu d. 14. b. m. na czas krótki. — Tymczasowe dowództwo nad korpusem posiłkowym obiął Feldmarszałek-Porucznik Baron Frimont, iako naystarszy Jenerał w tymże korpusie, Feldmarszałek Xiążę Schwarzenberg zostawił d. 9. b. m. korpus swóy w Nowém Mieście. Tworzy ón sam koniec prawego skrzydła wielkiego woyska; do niego przytyka w Piotrkowie 5ty korpus pod rozkazami Xięcia Poniatowskiego, a w kierunku ku Kaliszowi 7my korpus pod Jenerałem Regnier, które to korpusy utrzymuią związek z głównem woyskiem zostaiącém pod rozkazami Wice-Króla Włoskiego, maiącego ciągle główną kwaterę w Poznaniu.

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Senat Zachowawczy zastanawiał i naradzał się na posiedzeniach odprawionych dnia 2go i 3go Lutego nad udzielonym sobie proiektem do prawa względem Rejencyi, po przyięciu którego przez tenże Senat, wyrokował Cesarz co następuie:

Napoleon z Bożéy Łaski i przez Konstytucye Państwa Cesarz Francuzów, Król Włoski, Protektor Reńskiego, a Pośrednik Szwaycarskiego Związku &c.

Wszystkim Obecnym i Potomnym Nasze pozdrowienie!

Wysłuchawszy Senat Mowców Naszéy Rady Stanu uchwalił, a My stanowimy co następuie:

Wypis zprotokołów Senatu Zachowawczego pod d. 5. Lutego 1813.

Senat Zachowawczy w przepisanéy liczbie zebrany &c. uchwala:

I. O Rejencyi.

Art. 1. Gdy zachodzi ten przypadek, że małoletni Cesarz ma wstąpić na tron bez uczynionego przez Cesarza Oyca iego urządzenia względem Rejencyi Państwa, tedy Cesarzowa Matka obeymuie prawnie z dozorem swoiego małoletniego Syna Rejencyę Państwa.

2. Cesarzowa Rejentka nie może zawiérać powtórnych ślubów małżeńskich.

3. Gdyby żadnéy Cesarzowéy nie było, tedy Rejencya, ieżeli Cesarz względem onéyże nic innego nie rozporządził, do piérwszego Xiążęcia krwi, a gdy żadnego nie ma, do innego Francuzkiego Xięcia według porządku dziedzictwa korony należy.

4. Gdyby nie było żadnego Xiążęcia krwi zdatnego do Rejencyi, tedy należy ona prawnie do pierwszego z Xiążąt WW. Dygnitarzów Państwa, który w czasie zgonu Cesarza urząd swóy piastuie; a to w braku iednego w następuiącym porządku: Naypiérwéy do Arcy-Kanclerza Państwa; po nim następuią: 2.) Arcykanclerz Stanu, 3.) W. Elektor, 4.) Hetman, 5.) Arcyskarbnik, 6.) W. Admirał.

5. Xiążę Francuzki, siedzący podczas śmierci Cesarza na obcym tronie Królewskim, nie może sprawować Rejencyi.

6. Ponieważ Cesarz wtenczas tylko WW. Wice-Dygnitarzów mianuie, kiedy Tytułowi do obcych koron są powołani, przeto WW. Wice-Dygnitarze wykonywać

maią wszelkie prawa Tytułowych iako ich Zastępcy, a zatém i te, które się tyczą ich wstępu do Rady Rejencyynéy.

7. Xiążęta, będący Tytułowymi wielkich dostoieństw Państwa, a nie piastuiący podczas zgonu Cesarza godności swoiéy według 51go Artykułu Ustawy konstytucyynéy pod d. 18. Maia 1804go, mogą ie wtenczas tylko piastować, gdy do niéy przez Rejentkę lub Rejenta powołanymi zostaną.

8. Xiążę Francuzki musi mieć przynaymniéy lat 21, aby był zdolnym do sprawowania Rejencyi, lub zasiadania w Radzie Rejencyynéy.

9. Wszystkie uchwały i urządzenia Rejencyi wydawane bydź maią w imieniu małoletniego Cesarza.

II. Iak Cesarz Rejencyę postanawia.

10. Cesarz stanowi Rejencyę albo przez oświadczenie ostatniéy woli swoiéy w formie przepisanéy statutem pod d. 30. Marca 1806go, lub też otwartemi listami (*Letres patentes*).

III. O zakresie działań i ciągu Rejencyi.

11. Aż do wieloletności Cesasza sprawować ma Cesarzowa Rejentka lub Xiążę Rejent za małoletniego Cesarza zupełną władzę Cesarską.

12. Czynność ich rozpoczyna się od chwili śmierci Cesarza.

13. Cesarzowa Rejentka mianuie WW. Dygnitarzów i WW. Urzędników Państwa i Korony na mieysca zawakowane, lub te, które w czasie iéy Rejencyi zawakuią.

14. Cesarzowa Rejentka lub Rejent mogą mianować i składać z urzędu wszystkich Ministrów bez wyiątku, tudzież wynosić Obywateli kraiowych na dostoyność Senatorów według prawideł obiętych 15tym Artykułem Ustawy konstytucyynéy pod d. 18tym Maia 1804go.

15. Ieżeli małoletni Cesarz umiéra zostawiaiąc Brata iako Następce tronu, tedy Rejencya Cesarzowéy lub Xięcia Rejenta trwa daléy bez nowych formalności.

16. Rejencya Cesarzowéy ustaie, kiedy koléy Następstwa powołuie Xięcia do tronu, który nie iest iéy Synem. W takim przypadku ma bydź sprawowana Rejencya według powyższego 4go Artykułu.

17. Ieżli małoletni Cesarz umiéra, a korona spada na małoletniego Cesarza innéy gałęzi, tedy Xiążę Rejent zatrzyma sprawowanie Rejencyi aż do wieloletności nowego Cesarza.

18. Xiążę Francuzki lub W. Dygnitarz sprawuiący Rejencyę dla tego, że iéy przeznaczony przed nim przez Konstytucye Xiążę dla braku przepisanych lat, lub innéy przeszkody obiąć nie mógł, sprawować będzie też Rejencyę aż do wieloletności Cesarza, a Xiążę Francuzki, któremu iakakolwiek bądź przyczyna przeszkodziła sprawować Rejencyę podczas śmierci Cesarza, nie może iéy nawet obiąć wtenczas, gdy przeszkody iego ustaną.

IV. O Radzie Rejencyyney.

I. Iak taż Rada ma bydź złożoną. —
19. Rada Rejencyyna składać się ma: Z piérwszych Xiążąt krwi; z Xiążąt krwi, Wujów Cesarza, i Xiążąt WW. Dygnitarzów Państwa.

20. Gdyby tylko był ieden Xiążę Wuy Cesarza, lub gdyby wcale żadnego nie było, tedy w piérwszym przypadku ieden Xiążę Francuzki, a w drugim dway Xiążęta nayblizéy z Cesarzem spokrewnieni, zasiadać maią według porządku następstwa w Radzie Rejencyynéy.

21. Cesarz przyda albo przez Patenta, lub przez oświadczenie ostatniéy woli swoiéy taką liczbę Członków do Rady Rejencyynéy, iaką za potrzebną uzna.

22. Ani Cesarzowa Rejentka, ani Rejent nie mogą usunąć od urzędu żadnego członka Rady Rejencyynéy.

23. Cesarzowa Rejentka lub Rejent maią prezydować w Radzie Rejencyynéy, albo iako Zastępców swoich w prezydowaniu posyłać iednego z Xiążąt Francuzkich lub WW. Dygnitarzów.

II. O obradach Rady Rejencyynéy. —
24. Rada Rejencyyna powinna się koniecznie naradzać z wyraźną większością głosów: 1.) Nad zaślubieniem Cesarza; 2.) nad wypowiedzeniem woyny i zawiéraniem traktatów pokoiu, przymierza i handlu; 3.) nad każdém sprzedaniem lub urządzeniem względem utworzenia nowych dotacyi z leżących Dóbr, z których składa się nadzwyczayne Dominium Korony; 4.) nad pytaniem względem osadzenia wakuiących wielkich dostoieństw Państwa.

25. Rada Rejencyyna zastępuie tayną Radę tak w prośbach o darowanie winy, iako też w proiektach do uchwał Senatu.

26. Kiedy głosy są podzielone, wtedy rozstrzyga głos Cesarzowéy lub Rejenta.

27. We wszystkich innych przedmiotach podawanych Radzie Rejencyynéy do rozważenia, ma taż Rada tylko głos radzący.

28. Minister Sekretarz Stanu użytym ma bydź do pióra w Radzie Rejencyynéy i prowadzić protokóły iéy obrad.

V. O opiece małoletniego Cesarza.

29. Staranie o małoletnim Cesarzu, zarządzanie iego domem i opiekowanie się wychowaniem iego, powierzone są iego Matcę.

30. Gdyby nie było żadnéy Matki lub Xięcia, któregoby zmarły Cesarz do tego wyznaczył, tedy opieka nad Cesarzem powierzona będzie przez Radę Rejencyyną iednemu z Xiążąt Tytułowych WW. Dygnitarzy Państwa.

31. Wybór stanowiony bydź ma wyraźną większością głosów.

VI. O przysiędzę, którą Cesarzowa Rejentka, lub Xiążę Rejent z powodu Rejencyi składać maią.

I. O przysiędze Cesarzowéy Rejentki.

32. Ieżeli Cesarzowa Rejentka nie złożyła za życia Cesarza przysięgi na sprawowanie Rejencyi, tedy ią po śmierci Cesarza w przeciągu trzech miesięcy złożyć powinna.

33. Przysięga ta złożoną będzie małoletniemu Cesarzowi siedzącemu na tronie, otoczonomu Xiążęciem Arcykanclérzem, Xiążętami Francuzkiemi, Członkami Rady Rejencyynéy, Ministrami gabinetowémi, WW. Urzędnikami Państwa i Korony, Ministrami Stanu i Kawalerami W. Orła legii honorowéy, w obecności Senatu i Rady Stanu.

34. Przysięga, którą Cesarzowa ma składać, brzmi iak następuie: „Przysięgam wierność Cesarzowi. Przysięgam stosować się ściśle do Ustaw konstytucyynych, zachowywać urządzenia przepisane i wydane przez Cesarza Małżonka moiego względem Rejencyi, radzić się w sprawowaniu władzy moiéy miłości i przychylności dla Syna moiego i Francyi, i zdać wiernie powierzoną mi władzę Cesarzowi za nastąpieniem wieloletności iego. Przysięgam utrzymywać całość Państwa Francuzkiego, zachować i kazać zachowywać prawa Konkordatu, wolność wyznań, równość praw, wolność obywatelską i nieodzowność przedaży Dóbr Narodowych; przysięgam, że nie będę wybiérać ani nakładać podatków, iak tylko dla potrzeb Państwa i według fundamentalnych zasad Monarchii; przysięgam utrzymywać urządzenia legii honorowéy, i rządzić z iedynym względem na dobro, szczęście i honor Narodu Francuzkiego.

II. O przysiędze Rejenta. — 35. Powołany do Rejencyi Xiążę złoży przysięgę &c. *(Tu następuie zgodne zupełnie z powyższém urządzenie i forma przysięgi).*

VII. O Administracyi Dóbr Cesarskich i o zarządzaniu dochodami podczas Rejencyi.

(Oddział ten zawiéra począwszy od 36go aż do 47go §fu dokładne rozporządzenia tyczące się Dóbr koronnych, prywatnych i nadzwyczaynych. Dochodami tych ostatnich dóbr może Cesarzowa Rejentka lub Rejent tylko do 50000 franków rozrządzać. Co nad tę pozostaie się summę, schowaném bydź ma aż do wieloletności Cesarza).

VIII. O przypadku nieprzytomności Cesarza lub Rejenta.

(Tym oddziałem obięte są od 48go do 51go §fu urządzenia, na mocy których Ministrowie aż do przybycia Cesarza lub Rejenta do Francyi, urząd swóy w imieniu Cesarza sprawować maią; w przypadku zaś, któryby w ninieyszém Senatus Consultum nie był przewidzianym, powinni ułożyć i podać Senatowi nowe Senatus Consultum).

IX. O poświęceniu i koronacyi Cesarzowéy.

52. Cesarzowa, Matka Następcy, Króla Rzymskiego, może bydź poświęconą i ukoronowaną.

53. Dystynkcya ta dozwoloną będzie Cesarzowéy przez Listy patentowe, które zwyczaynym sposobem ogłoszone, i Senatowi do wciągnienia w protokóły iego przesłane zostaną.

54. Koronacya nastąpi w głównym Kościele N. Panny (*Notre Dame*), lub w każdym innym Kościele, wyznaczonym w Listach patentowych.

X. O poświęceniu i koronacyi Cesarzowica, Króla Rzymskiego.

55. Cesarzowic, Król Rzymski, może bydź w charakterze swoim iako Dziedzic Państwa za życia Cesarza poświęconym i ukoronowanym.

56. Uroczystość ta może tylko w skutku Listów patentowych nastąpić.

57. Po poświęceniu i koronacyi Cesarzowica, Króla Rzymskiego, będzie na wszystkich uchwałach Senatu, prawach, urządzeniach, statutach Cesarskich, i na wszystkich dokumentach wydawanych przez Cesarza lub w Imieniu Jego, oprócz lat panowania Cesarza, wyrażony także rok koronacyi Cesarzowica, Króla Rzymskiego.

58. Ninieysze organiczne Senatus Consultum złożoném bydź ma przez poselstwo N. Cesarzowi.

Prezes i Sekretarze:

(Podpisano) Cambaceres.

Hrabia Beaumont. Hrabia Lapparent.

Kanclerz Senatu:

(Podpisano) Hrabia Laplace.

Rozkazuiemy, ażeby ninieysze Senatus Consultum opatrzone pieczęcią Stanu do zbioru praw wciągnionem, ogłoszoném i dopełnianém było &c.

Dań w Naszym pałacu Tuileryyskim d. 5. Lutego 1813.

(Podpisano) Napoleon.

Widziano przez nas Arcykanclerza Państwa: Minister Sekretarz Stanu:

(Podpisano)

Cambaceres. Hrabia Daru.

Radzcy Stanu Regnaud de St. Jean d'Angely i Defermont przynieśli proiekt tegoż Senatus Consultum d. 2. Lutego zebranemu nadzwyczaynie tym końcem Senatowi, i rozbieralipo zagaiaiącéy mowie Xięcia Arcykanclerza powody do tego proiektu. Senat mianował do rozważenia onegoż Senatorów Hrabiów: Lacepede, Laplace, Garnier, Chaptal, i Pastoret. Ten ostatni dał w imieniu Kommissyi dnia 5go Lutego obszérne zdanie w téy mierze, którém staraiąc się dowieśdź, że proiekt ten zgadza się z dawnemi prawami, z będącemi we Francyi zwyczaiami, iako też z ostrożnością i okolicznościami, radził przyięcie onegoż. Przystąpiono potém do głosowania, a proiekt został iednomyślnie przyiętym.

Marszałkowie Xiążęta Treviso (Mortier) i Elchingen (Ney) przyiechali do Paryża. Ostatni ma bydź przeznaczony do Hiszpanii, a Xiążę Dalmacyi (Marszałek Soult) do woyska na Północy.

Hrabia Lauriston, Adjutant N. Cesarza Napoleona i naczelny Dowodzca korpusu obserwacyynego nad Elbą, ziechał dnia 10. Lutego do Hamburga.

Z powodu mnożących się ofiar w dostawianiu poiedyńczych uzbroionych ieżdzców i koni do służby woyskowéy, wydał Cesarz d. 18. Stycznia wyrok, według osnowy którego ofiarowani żołnierze przeszło lat 22, konie zaś przeszło 60 miesięcy mieć muszą; żołnierze muszą bydź dobrymi ieżdzcami, a konie uieżdzonemi i do służby polowéy zdatnemi. Dziesiąta część ludzi i koni przeznaczona iest dla gwardyi Cesarskiéy, a reszta między pułki podzieloną będzie. Dopóki ludzie ci w Departamentach pozostaną, pobiérać będą ich kosztem żołd i żywność; skoro zaś zostaną przyiętymi do woyska, weźmie na siebie Ministeriium woyny żołd ich i wyżywienie. Ludzie będą kosztem gmin, które ich ofiarowały, w pułkach ubranymi i uzbroionymi. Toż samo ma się dziać z ludźmi, których ofiarowały rządowe Władze Cechy i t. d.

Wszystkie stronnice Monitora napełniane są ciągle ofiarowaniami uzbroionych ieżdzców, których stawić pragną wszystkie gminy Państwa Francuzkiego. Niektóre wielkie miasta ofiarowały po więcéy iak 100 ludzi. Rzym ofiarował ich 240. Liczba ofiarowanych do d. 5. Lutego ieżdzców, wynosi podług Monitora 5878 ludzi. Między tą liczbą nie są zawarci ieżdzce ofiarowani w równymże stosunku przez Królestwo Włoskie.

Dway nieznani dotychczas uczestnicy spisku Malleta, ieden nazwiskiem Bontereu, maiący lat 27, Słuchacz prawa i Nauczyciel prywatny, tudzież Xiadz Hiszpański Fernandez-Carmano, zostali d. 29. Stycznia powołani przed Sąd woyskowy; piérwszego z nich osądzono na śmierć i rozstrzelano zaraz nazaiutrz na równinie Grenelle, drugiego zaś uwolniono, lecz oddano go pod dozór wyższéy Policyi.

Prusy.

Z Wrocławia donoszą pod d. 18. Lutego co następuie: „W gabinecie bywaią częste obrady, które nie raz do północy trwaią. — Odezwa Królewska sprawiła w całym

Szląsku Pruskim bardzo żywe wrażenie. Wszyscy młodzi mężczyźni, a nawet studenci z Akademii Jeńskiéy, przybywaią do Wrocławia dla wstąpienia w służbę woyskową. W mieście naszém pełno iest dobrowolnych i nowo-zaciągnionych popisowych. Władze pracuią nadzwyczynie. Wszyscy prawie studenci, a nawet i Referendarze przyięli służbę w oddziałach strzelców. W Szlasku Pruskim powszechny zapał panuie."

Od granicy Pruskiéy donoszą pod d. 22. Lutego co następuie: „Wszystka młodzież ucząca się w Gimnazyach i zdatna do broni, śpieszy do woyska. — Wiele osób prywatnych zbiéra znakomite składki dla wsparcia tych młodych mężczyzn, którzy puszczaiąc się w zawód woyskowy nie są wstanie sami się ekwipować. — Xiążę Pleski uzbroił zupełnie do służby woyskowéy konnéy sześciu Pisarzy z dóbr swoich. — Oddziały wóysk Francuzkich i Saskich przybywaiące z Xięstwa Warszawskiego, idą częścią na Wrocław, częścią na Głogowę.

Z Berlina donoszą pod d. 16. Lutego co następuie: „W obwieszczeniu Prezydiium Rządu Pruskiego w Potsdamie, wydaném d. 4. Lutego, czytamy względem tych, którzy się dobrowolnie służbie woyskowéy poświęcaią, następuiące wyrazy: „Wolno iest młodym mężczyznóm, którzy sami, albo też oddziałami do Wrocławia lub Kolberga iśdź pragną, udawać się tamże; iednakże w tym przypadku maią kosztem swoim odbywać drogę i starać się o swoie wyżywienie. — Władze cyrkułowe powinny iak nayśpieszniéy wyznaczyć mieysca do zbierania się dla tych, którzy kosztem swoim wyruszać nie chcą; maią oraz wraz z Władzami policyynemi wielkich miast wyznaczyć Kommissarzy marszowych, i donieść nazwiska ich iak nayśpieszniey Dystryktóm. Młodzi mężczyzni udaiący się do woyska, prowadzeni będą przez Kommisarzy marszowych, którzy maią im dostarczać żywności według przepisów Pruskich w téy mierze będących."

Magistrat Berliński wydał d. 13go Lutego następuiące obwieszczenie: „Wezwanie, które Rząd pod d. 3. b. m. uczynił, przyięte zostało od wszystkich zdolnych do broni młodych mężczyzn z taką gotowością, która dowodzi w sposób naychlubnieyszy ich patryotyzm. W skutku uczynionych stosownie do owego wezwania rozporządzeń, zgłosiła się iuż wielka liczba młodzieńców liczących 17 do 24 lat i uwolnionych według dotychczesnych przepisów kantonowych od woyskowéy służby, do służenia w oddziałach strzelców lub artyleryi, i ciągle ieszcze zgłasza się w tym zamiarze mnóstwo takichże ludzi. Znayduie się iednakże między nimi wielu nie mogących ekwipować się należycie swoim kosztem, a zatém potrzebuiących wsparcia dla dogodzenia pragnieniu swoiemu popisywania się w służbie Oyczyzny. Dla uprzątnienia więc téy ich przeszkody, zbierano na posiedzeniach prywatnych z pomyślnym skutkiem składki, a prócz tych złożyli Patryoci znakomite w tym celu summy. Chociaż znany naychwalebnieyszy patryotyzm tuteyszych Obywateli czyni nam sam przez się tę niezawodną nadzieię, że dowiodą w świetny sposób i w téy mierze przychylność swoią do Monarchy i Oyczyzny upowszechniaiąc i pomnażaiąc znakomicie przeznaczone do tak szlachetnego zamiaru składki, przecież poczytuiemy sobie za powinność wezwać znnieyszém w skutku odebranego wyższego rozkazu mieszkańców miasta tuteyszego, ażeby dla dokładnego opatrzenia niemaiętnych młodzieńców poświęcaiących usługi swoie Oyczyznie w konie, broń i mundury, składali przyzwoite składki w naturze lub w pieniądzach, które każdego dnia po południu od godziny 3ciéy do 6téy w kassie gwardyi Obywatelskiey za kwitem przyymowane będą, i iak naysumnienniey według nowo poczynionych urządzeń użyte zostaną."

Według pewnego listu prywatnego, pisanego z Berlina pod d. 15. Lutego, zgłosiło się iuż do Magistratu tamteyszego dobrowolnie 11000 ludzi do służby woyskowey; uzbroieni młodzi mężczyzni ciągną przez wszystkie ulice z okrzykami.

Dnia 14. Lutego znaydował się drugi korpus woyska Rossyyskiego w Królewcu leżącém w Nowey Marchii.

Z Królewca donoszą pod d. 11. Lutego co następuie: Miasto i twierdza Pillau (Piława) były iuż od 7. Stycznia b. r. opasanemi przez woyska Rossyyskie; Jenerał-Major Hrabia Siewers dowodzący w Królewcu, odebrał rozkaz ruszyć przeciw téy twierdzy ze wszystkiemi w Królewcu znayduiącemi się woyskami i artyleryą (do których przyłączyły się ieszcze od woyska 2000 piechoty i 2 bateryе artyleryi) i wezwać załogę Francuzką do poddania się. Jenerał Hrabia Siewers przybył z rzeczonym kor-

pusem wynoszącym około 6000 ludzi i z stosówną liczbą dział d. 6. Lutego do miasteczka Alt-Pillau (Staréy Piławy), odległego 2000 kroków od twiérdzy. Woyska stanęły cześcią pod tém miasteczkiem, częścią na wzgórzach po prawéy i lewéy stronie przed témże miasteczkiem, częścią też przeciw szańcóm w należytey odległości wystrzału, a Jenerał dowodzący posłał pod d. 25. Stycznia (6. Lutego) następuiące wezwanie do Dowodzcy załogi Francuzkiey względem poddania twierdzy i zamku Nehrung:

„Mości Panie Jenerale! Przekonasz się WPan, iż miasto i twierdza Piława przez tak znakomitą przemagaiącą siłę są opasanemi, że nietylko wszelki opór z strony WPana byłby bezowocnym, ale nawet powiększyłby potoki krwi przelanéy iuż i tak za wiele w teraźnieyszéy woynie, i wystawiłby niepotrzebnie miasto na spustoszenie; — wzywam przeto WPana Mości Jenerale, ażebyś ustąpił z twierdzy i przyiął dla wóysk Ces. Francuzkich tak korzystną kapitulacyę, iakiéy dozwala położenie, w którém się WPan znayduiesz. — Przyymiy WPan zapewnienie zupełnego wysokiego szacuuku, z którym mam zaszczyt pisać się &c."

(Podpis.) Hrabia Siewers &c.

Wezwanie to sprawiło szczęśliwy skutek; zawarto bowiem umowę, w skutku któréy woyska Francuzkie ustąpiły d. 8. Lutego o godzinie 8 z rana z miasta i twierdzy Piławy, tudzież z zamku Nehrung, które od Maja r. p. przez nich osadzone były. — Wychodząca załoga składała się blisko z 1200 ludzi; liczba zostawionych chorych wynosi około 400 ludzi. — Stosownie do téy umowy odchodzi Francuzki Jen. Castella z woyskami zastaiącemi pod iego dowództwem z bronią i bagażami dla udania się na lewy brzeg Renu, gdzie będzie z niemi wolny od wszelkiego zobowiązania się. Rossyyscy Poddani znayduiący się między załogą Piławską będą wydani Rossyyskiemu Jenerałowi. — Officer Rossyyski prowadzić będzie tę kolumnę na mieysce iéy przeznaczenia; bagaże onéyże nie będą przeglądane, ponieważ Francuzki Jen. Castella słowem honoru zaręczył, że nie ma między niemi Rossyyskiéy własności.

Dnia 9go Lutego ruszyły oddziały Rossyyskie czterema kolumnami do woyska, a woyska Pruskie znayduiące się w mieście i twierdzy Piławie, zostały same tamże na załodzę.

Ziednoczone Stany Ameryki północnéy.

Prezydent kazał złożyć d. 11. Grudnia Poselstwo Kongressowi dla udzielenia onemuż rapportu Kapitana Decatur o zabraniu Angielskiéy fregaty Macedonian, tudzież dwóch innych rapportów, iednego od Kommodora Rodgers, a drugiego od Kapitana Jones. Kommodor Rodgers doniósł z morza pod d. 21. Listopada, iż schwytał Angielski statek Swallow maiacy około 200000 Piastrów, tudzież drugi okręt naładowany oleiem (które obadwa zawinęły do Norfolk); Kapitan Jones doniósł zaś o zabraniu Angielskiéy fregaty Forlie.

W pomienioném Poselstwie przydał Prezydent do tych wiadomości następuiącą uwagę: „Naród, który czuie, co winien sobie i współobywatelóm, nie mógł nigdy poświęcać takiéy klassy ludzi samowolnym gwałtóm na morzu, która daie tyle dowodów zdolności i odwagi w obronie prawa iego do tego żywiołu. Przykłady te powinny czynić wrażenie na nieprzyiacielu, i wbić w umysł iego pragnienie przenoszenia sprawiedliwości i pokoiu nad położenie nieprzyiacielskie względem tego kraiu, którego szczęśliwe zawody przez wymierzone przeciw niemu zamachy tylko się powiększaią, a nigdy wstrzymane bydź nie mogą.

Sekretarz woienny Pan Custis złożył urząd swóy d. 3. Grudnia. Przyiął wprawdzie Prezydent podziękowanie iegoż, lecz prosił go, ażeby sprawował urząd woienny aż do czasa mianowania swoiego następcy. Sekretarz Stanu Monroe przeznaczonym bydź ma odtąd do tymczasowego kierowania tegoż Departamentu.

Pan Gallatin, Sekretarz Stanu w Wydziale skarbowym, udzielił Kongressowi roczne swoie rechunki. Przychody wynosiły 20729977, wydatki 18368325 Dollarów. Na woysko lądowe obrócono 7770000, na siłę morską zaś 3107000 Dollarów. Wyrachowane na rok teraźnieyszy wydatki maią wynosic 31925000 Dollarów, z których 17 miliionów przeznaczonych iest na siłę lądową, a 5 milionów na siłę morską.

Dzienniki publiczne ganią, iż wydano tak wiele na siłę lądową, która wcale żadnych nie uczyniła postępów, a tak mało na morską, która była zawsze zwycięzką. Ze pieniądze łożone na woysko, zbudowanoby i wystawiono 30 fregat, któreby przyczyniły się były do upokorzenia Anglii i zawarcia chwalebnego pokoiu.

Kongress przyiął d. 5go Grudnia Bill (proiekt do prawa) względem powiększenia żołdu dla woyska, a d. 14. Grudnia uchwalił, ażeby wybudować 4 nowe okręty liniiowe przynaymniéy o 74 działach, i 6 fregat o 44 działach.

Posunąwszy się woysko Amerykańskie z Plattsburga ku granicy Wyższéy Kanady i zabawiwszy pod Champlin czas nieiaki, w którym Pułkownik Pike czynił d. 19. Listopada w rozległości kilku mil na ziemi Angielskiéy podiazdy z małym oddziałem, z którym rozpędził kilka posterunków Angielskich, spalił ieden zamek, a potém nazad powrócił, wyruszyło ztamtąd d. 22. i 23. Listopada w celu powrócenia na dawne stanowisko swoie, i zaięło w niém leże zimowe. Cztéry pułki pociągnęły do Burlington, trzy zostały w Plattsburgu i stawiały baraki na zimę, artylerya i dragoniia zaś wróciły się do Albany.

Jenerał Amerykański Smyth, dowodzący nad rzéką Niagarą przeciw Wyższéy Kanadzie, poczynił był ostatnich dni Listopada na żądanie woyska przygotowania do powtórnéy przeprawy przez Niagarę i uderzenia na Queenstown; lecz gdy część iedna woyska wsiadła ieszcze w nocy na okręty, a d. 28. Listopada około 300 ludzi wylądowało na ziemię Angielską i tamże szaniec ieden szturmem zdobyło, działa onegoż pozagwoździało i blisko 40 ludzi w niewolę zabrało, odmienił znagła zdanie swoie. Jener. Smyth, kazał wrócić się woysku swoiemu, wsiąśdź onemuż na okręty i powrócić do obozu. Mówią, iż wysyłał piérwey iednego Parlamentarza do dowodzącego po tamtey stronie Niagary Angielskiego Jen. Scheaff, i że Parlamentarz ten powrócił z iednym Officerém Angielskim, z którym się Jen. Amerykański długo rozmawiał. Jakkolwiek bądź miała się ta rzecz, dosyć na tém, iż ten rozkaz iego sprawił takie nieukontentowanie, szczególniéy w milicyi, że żołnierze karabiny swoie, Officerowie zas szpady połamali, a Jenerał Porter w iednéy przemowie swoiéy do żołnierzy, Naczelnego Dowódzcę tchurzem i niecnotą nazywał. Dowodzca ten udał się dla bezpieczeństwa swoiego naypiérwéy do Buffalo, zkąd, boiąc się pospólstwa, powrócił znowu do głównéy kwatéry, gdzie otoczył się strażami woyska liniiowego, szczególniéy zaś lekkiey artyleryi. Słychać było, iż buntownicy wyznaczyli 1500 Dollarów za głowę iego. Odtąd bronił Jen. Smyth cofnienie postanowienia swego przypominaniem dawnieyszéy przeprawy przez tę rzékę, gdzie z 3000 przeznaczonych do tego ludzi, istotnie tylko 1400 wsiadło na okręty, a reszta po téy stronie rzéki została dla przypatrywania się téy walce, iak widowisku teatrealnemu; bronił się oraz złym stanem zdrowia swoich woyskowych, szczególniéy zaś żołnierzy z woyska liniiowego, którzy po naywiększéy części ze szpitalów na okręty prowadzonymi bydź musieli; tudzież przekonaniem o siłę woyska Angielskiego, któremu podług wyznania zbiegów codziennie 2344 racyi rozdawano. Czyni wreszcie tę uwagę, iż niedawno zbiegło w przeciągu 24rech godzin 700 ludzi z Amerykańskiéy brygady milicyi Jenerała Tannehill. Twierdzi nakoniec, iż nie był w stanie osądzić, wiele woyska mieć może podczas ataku bez rozkazania mu wprzódy wsiąśdź na okręty, gdyż nie mógł wiedzieć na przód wiele wsiądzie ochotników. Prócz tego miała Rada woienna uznać przeprawę przez rzékę Niagarę w téy chwili za niedoradną, i t. d.

Hiszpańska Ameryka południowa.

Piérwszych dni Stycznia odebrano w Londynie Gazety z Buenos-Ayres, dochodzące do d. 17. Październ ika. Zawiéraią one następuiące nader ważne wiadomości, z których się okazuie, iż Powstańcy zbili d. 24. Września w prowincyi Tukumanie na głowę woysko Goynechy Wodza Hiszpańskiego, walczącego za interes Staréy Hiszpanii, który z wielką był siłą nadciągnął:

Z Buenos-Ayres d. 16. Października.

Przez przybyłego tu właśnie gońca, wyprawionego od woyska Peruwiańskiego, odebraliśmy przyiemną, w następuiącém urzędowém pismie zawartą wiadomość, z udzieleniem którey pośpieszamy:

„JW. Panie! Kray nasz szczycić się może zupełném zwycięztwem odniesionem d. 24. Września, to iest w dzień uroczystości N. Panny (*del Neustra Senora de Mercedes*) pod którey opieką zabraliśmy nieprzyiacielowi 7 dział, 3 chorągwie, 1 sztandar, tudzież 50 Officerów, 4 Kapelanów, 2 Plebanów i 600 żołnierzy; ubiliśmy zaś 400 ludzi. Działa, broń, amunicye i naywiększa część bagażów nieprzyiacielskich, są owocem tego zwycięztwa. Rozkazałem ścigać nieprzyiaciela.“

Następuiące wcześnieysze z okolić tych wiadomości, które ku końcowi potwierdzaią

wprawdzie dopiéro co wzmiankowane zwycięztwo, pokazuią oraz obawę, iaką mieli Powstańcy z powodu ciągnienia woyska Hiszpańskiego pod dowództwem Goynechy:

Z Buenos-Ayres d. 21. Września.

„W Chili zaczęła nieszczęściem panować niezgoda pomiędzy Amerykanami i Europeyczykami. Wielu Europeyczyków uwięziono w Santiago, ponieważ miano ich w podeyrzeniu istotnego, lub domniemanego spisku. Wice-Król Limy wydał był pozwolenie na chwytanie okrętów Ziednoczonych Stanów, ieżeliby się pokazywały na brzegach Chili; iakoż zabrano iuż 4 takich okrętów. Nie wiemy ieszcze, czyli środek ten rozciągał się także na okręty Angielskie; z tém wszystkiém podobną do prawdy iest rzeczą, iż handel na brzegach cichego morza nie iest ieszcze dozwolony cudzoziemcóm od żadnéy prawéy Władzy. Poważonoby się więc na rzecz wielką, gdyby w takich okolicznościach wysyłano tamże Angielskie okręty.“

„Dnia 24. Sierpnia nadciągnęło woysko Goynechy do Jujui (S. Salvador de Jujui) i do Salty (S. Filipe ei Real de Saltas) i ruszyło ku Tukumanowi (S. Miguel de Tucuman). Nie wiemy iak mocném iest to woysko, na czele którego ón ciągnie; a ponieważ co chwila spodziéwane są 3000 ludzi z Europy, przeto zbliżaią się interessa olbrzymim krokiem do powszechnego wypadku, którego skutkiem będzie zapewne przywrócenie spokoyności Kraiowi, i otworzenie związku w głębi Prowincyi.“

Oprócz tego zawiéra wychodząca w Buenos-Ayres Gazeta pod. d. 29. Września następuiący list pisany z Tukumanu pod d. 26. Września:

„Niebezpieczne położenie woyska Peruwiańskiego zatrwożyło umysły, i trzymało Obywatéli wszystkich klass w dręczącey niepewności; nie spuszczaliśmy się na nic, iak tylko na znaną rostropność Pana Belgrano, talenta iego Officerów, odwagę i karność małego woyska iego, szczególniéy zaś na determinacyę Prowincyi Tukumańskiéy. Lecz dla nadzwyczaynéy przewagi woyska nieprzyiacielskiego i korzystnych stanowisk, iakie mu sam kray podawał, mieliśmy dostateczny powód do obawy, ażeby męztwo nie było zmuszoném ustąpić liczbie. Otwarci i skryci nieprzyiaciele rozsiewali pogłoski, które umysły obywateli utrzymywały w piekielnéy niepewności. W takiém to znaydowaliśmy się położeniu, gdy tymczasem serca nasze napełnione zostały d. 5. Października ową niewysłowioną radością, iaką sprawiaią zwycięztwa rozstrzygaiące losy i wolność Narodów. Wystrzały z dział i ręcznéy broni, illuminacye i t. d., zwiastowały powszechną radość z pomyślności oręża naszego.“

Meteorologiczne postrzeżenia we Lwowie od dnia 20 do 23. Lutego 1813.

Dnie	Czas postrzeżenia	Barometr.	Ciepłomierz Reaumura.	Wilgociomierz.	Kierunek Wiatrów.	Odmiany powietrza.
20	Wsch. Słońc.	28, 4, 6.	† 2, 1.	77, 80.	Z. średni	chmury.
	2. po połud.	28, 4, 3.	† 6, 2.	67, 80.	Z. słaby	iasno
	10 w nocy	28, 3, 9.	† 2.	74, 37.	Po. Z. Z. średni	chmury, dészcz.
21	Wsch. Słońc.	28, 3, 11.	† 1, 7.	85, 61.	P.Z. Z. słaby	chmury.
	2. po połud.	28, 4, 11.	† 5, 8.	74, 76.	P. Z. Z. ssedni	chmury.
	10. w nocy	28, 5, 1.	† 1, 4.	82, 85.	P. Z. Z. cichy	chmury.
22	Wsch. Słońc.	28, 4, 11.	† 1. 4,	80, 76.	Po. Z. słaby	chmury.
	2. popołud.	28, 4, 11.	† 7.	69, 80.	Z. słaby	chmury.
	10. w nocy	28, 4, 9.	† 3, 6.	78, 00.	Po. Z. słaby	pochmurno.
23	Wsch. Słońc.	28, 4, 0.	† 1, 0.	82, 19.	Po. Po. W. słaby,	iasno.
	2. popołud.	28, 3, 4.	† 10, 3.	67, 71.	Po. Z. średni	pogoda.
	10. w nocy.	28, 2, 11.	† 3, 8.	72, 09.	Po. Z. słaby	iasno.